Veikko Vauhkonen – Jesse Heiskanen

Kyberturvallisuussääntely – tulkinta ja soveltaminen

EDILEX LAKITIETO OY

Kansi: Anu Korpijärvi
Taitto: Aste Helsinki Oy
Kannen kuva: KanawatTH / Shutterstock.com

Kustantaja: Edilex Lakitieto Oy
lakitieto.edilex.fi

ISBN 978-951-37-9398-2

Anna palautetta kirjasta: toimitus.edilex.kustannus@almamedia.fi

Painopaikka: Otavan kirjapaino Oy, Keuruu 2025

ALKUSANAT

Kyberturvallisuussääntely on uusi ja nykyisessä maailmanajassa erittäin ajankohtainen kokonaisuus. Se on moninainen palapeli uutta EU-lainsäädäntöä ja vanhempaa kansallista sääntelyä. Viime vuosina on hyväksytty uutta horisontaalista kyberturvallisuussääntelyä. Kyberturvallisuuslaki tuli voimaan 8.4.2025 saattaen voimaan NIS 2 -direktiiviin perustuvia velvoitteita Suomessa. EU:n kyberkestävyyssäädöksen soveltaminen alkaa pääosin 11.12.2027. Uusia säädöksiä soveltava organisaatio voikin kokea olevansa vaikean paikan edessä – säädökset ovat pitkiä, verrattain monimutkaisia ja monilta osin riskiperusteisia. Riskiperusteisen sääntelyn soveltaminen antaa organisaatioille klassisesti sekä vapautta että vastuuta: miten soveltaa kyberturvallisuussääntelyä oikein?

Allekirjoittaneilla on tarjota käytännön työn tueksi tämä teos, joka on tarkoitettu kattavaksi tietolähteeksi ja oppaaksi kaikille kyberturvallisuussääntelyä työssään soveltaville juristeille, kyberturvallisuudesta ja ICT:stä vastaaville asiantuntijoille sekä laitteiden ja ohjelmistojen kehittäjille. Teos soveltuu myös käytettäväksi oppikirjana korkeakouluissa.

Teoksen näkökulma kyberturvallisuuteen on oikeudellinen. Kirjoittajat ovat juristeja ja kirjailijaroolissaan ensikertalaisia. Olemme halunneet saattaa teoksen lukijoiden käytettäväksi mahdollisimman pian kyberturvallisuuslain voimaantulon sekä EU:n kyberkestävyyssäädöksen hyväksymisen jälkeen. Koska sääntely on uutta, on teoksessa voitu huomioida vain rajallisesti sellaisia tulkintakysymyksiä, jotka ilmenevät ajan mittaan sääntelyä sovellettaessa. Lisäksi eräiden tulkintakysymyksien osalta on saatavilla varsin niukasti oikeuslähteitä. Teoksen sisältämät mahdolliset virheet ovat luonnollisesti kirjoittajien omia ja otamme mielellämme vastaan parannusehdotuksia ja palautetta teoksesta.

Vauhkonen on työskennellyt liikenne- ja viestintäministeriössä kyberturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön valmistelutehtävissä. Hän on toiminut NIS 2 -direktiiviä täytäntöönpanoa koskevan direktiivin lainsäädäntöhankkeen vastuuvalmistelijana ja kyberturvallisuuslain esittelijänä sekä osallistunut

kyberkestävyyssäädöstä koskevaan EU-valmisteluun ja sitä täydentävien kansallisten säännösten valmisteluun.

Heiskanen on työskennellyt useamman vuoden Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksessa ensin kansallisen turvallisuussääntelyn valvonnan parissa ja sittemmin CERT/CSIRT-juristina. Nykyisessä tehtävässään hän taiteilee juristina osana Suomen kansallisen kyberturvallisuuden etulinjaa, ainakin viranomaisnäkökulmasta. Päivätyönsä ohella Heiskanen valmistelee kyberturvallisuusaiheista väitöskirjaa Helsingin yliopistossa.

Teoksen kirjoittamisvastuu on jakautunut siten, että Vauhkonen on vastannut kyberturvallisuuslakia ja kyberkestävyyssäädöstä käsittelevien 2–3 lukujen kirjoittamisesta. Heiskanen on vastannut itsenäisesti kyberturvallisuuden, yksityisyyden suojan ja tietosuojan välistä suhdetta käsittelevän 4 luvun kirjoittamisesta sekä kommentoinut ja osallistunut 2–3 lukujen kirjoittamiseen erityisesti haavoittuvuus- ja poikkeamaraportointivelvoitteita koskevan 3.5 jakson osalta. Lukujen 1 ja 5 osalta teos on kirjoitettu yhteisesti.

Kirjoitusprosessi kohtasi yllättävän käänteen, kun matkan varrella Alma Media osti kustantajana toimineen Edilex Lakitieto Oy:n. Haluamme joka tapauksessa osoittaa suuret kiitokset yhteistyöstä kustantajallemme sekä teoksen työstämiseen osallistuneille sen kaikissa vaiheissa. Erittäin lämpimät kiitokset ansaitsee kustannustoimittajamme Emma Matila, jonka ansiosta teos on saatettu painokelpoiseen muotoon. Yhteistyöstä Alma Median kanssa kiitämme erityisesti Heidi Antinkaria. Kirjan alkuvaiheen yhteistyön osalta kiitämme erityisesti Jonna Vihavaista ja Raisa Uljasta, joiden ansiota kirjoitusprosessin käynnistyminen on. Kiitämme alkuvaiheen kustannustoimitusyhteistyöstä Emilia Lindroosia.

Osoitamme luonnollisesti kiitollisuutta kaikille kirjan lukuja niiden eri vaiheissa kommentoineille kollegoillemme. Erityisen lämpimät kiitokset ansaitsevat ainakin Sara Aronen, Oskari Paasikivi, Marko Priiki, Outi Slant ja Eevi Vuorinen. Osoitamme kiitokset myös työnantajillemme kirjoitustyön kohtaamasta suopeasta suhtautumisesta.

Haluamme osoittaa kiitokset myös kaikille teille, joiden kanssa olemme käyneet keskusteluja kirjan aihepiiristä ja tehneet yhteistyötä kyberturvallisuussääntelyyn liittyen. Lisäksi osoitamme erityiset kiitokset Kyberturvallisuuskeskuksen kollegoille asiantuntevista kommenteista, joita ilman tämän kirjan tekniset esimerkit eivät olisi osuneet maaliinsa samalla tarkkuudella. Tiedätte kyllä, keitä olette.

Haluamme luonnollisesti myös kiittää puolisoitamme, koska on tässä ollut teillekin jaksamista.

Helsingissä ja Vantaalla kauniin ja historiallisen lämpimän kirjoituskesän jälkeen, lokakuussa 2025.

Veikko Vauhkonen Jesse Heiskanen

SISÄLLYSLUETTELO